

BLOGI

Blogi: Uudet yritykset lisäävät tuottavuutta, talouskasvua ja työllisyyttä

Suomen talous | 08.09.2017 | Juha Kilponen

KIRJOITTAJA

Juha Kilponen
Osastopäällikkö

Suomessa toimii Tilastokeskuksen mukaan satojatuhansia yrityksiä, jotka vastaavat valtaosasta Suomen 2,5 miljoonasta työpaikasta ja bruttokansantuotteesta.

Talouteen syntyy kokoajan myös uusia yrityksiä ja samaan aikaan vanhoja kuolee pois. Tähän vaikuttavat yritysten toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Kun taloudessa menee paremmin, yrityksiä perustetaan enemmän kuin lopetetaan. Kun taas taloudessa menee heikosti, yrityksiä lopetetaan enemmän kuin perustetaan. Yrityskannan muutoksiin voidaan vaikuttaa myös lainsäädännöllä, yritysverotuksella ja vaikka yritystuilla.

Muutokset yrityskannassa vaikuttavat talouden kykyyn luoda uusia työpaikkoja ja hyvinvointia. Niillä on merkitystä myös muussa talouskehityksessä, koska uudet syntyvät yritykset voivat olla toisiinsa nähden hyvin erilaisia esimerkiksi tuottavuuden, kannattavuuden ja pääoman määrän suhteen (Vanhala-Viren, 2017, Eurojatalous.fi). Samoin myös talouden rattaista poistuvat yritykset voivat olla erilaisia kuin keskivertoyritys.

Millainen ja miten suuri merkitys yritysten syntymisillä ja poistumisilla (yritysdynamiikalla) on sitten työllisyyteen, tuottavuuteen ja talouden tuotantokapasiteettiin? Miten tärkeää yrityskannan uusiutuminen on talouskehitykselle?

Yritysdynamiikka selittää suhdanteita

Kansainvälisessä kirjallisuudessa yritysdynamiikan vaikutuksia työllisyyteen ja tuottavuuteen tarkastellaan tyypillisesti yritys- ja toimipaikkatason aineistojen avulla. Tällaisilla aineistoilla tehdyt tutkimukset tukevat yleisesti näkemystä siitä, että yritysten uusiutuminen on tärkeää työllisyyden ja tuottavuuden näkökulmasta, ja että luova tuho on tärkeä tuottavuuskasvun lähde.

Suomessa yritysdynamiikan merkitystä tuottavuuskehitykseen ovat tarkastelleet esimerkiksi Maliranta ja Hyytinen (2013) ja Maliranta (2014) ja merkitystä työllisyyteen esimerkiksi Vanhala-Viren-Nurmi (2015). Luovasta tuhosta puhutaan paljon erityisesti nyt, kun talouden rattaiden liike on lisääntynyt ja merkkejä tuottavuuskasvun hienoisesta kiihtymisestä on jo havaittavissa.

Kirjoitin aiheesta tutkimusartikkelin ([Bof Economics Review 3/2017](#)), jossa tarkastelin yritysdynamiikan vaikutuksia makrotalouteen. Käytin tietoja aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten lukumääristä sekä keskeisiä makrotalouden muuttujia kuten työllisyys, tuottavuus ja tuotanto. Tutkimuksen keskeinen kysymys oli, kuinka paljon ja miten yritysten syntymiset ja kuolemiset vaikuttavat koko yksityisen sektorin tasolla työllisyyteen, tuotantoon ja tuottavuuteen, eli talouden suhdanteisiin..

Tutkimuksen yksi keskeinen havainto oli, että työllisyyden, tuottavuuden ja tuotannon vaihteluista merkittävä osa selittyy yritysten syntymiseen ja poistumisiin vaikuttavilla ulkoisilla tekijöillä. Selkeästi suurin osa selittyy uusien yritysten syntymiseen vaikuttavilla sokeilla.

Tekijät, jotka vaikuttavat sekä yritysten syntymisiin että poistumisiin, selittävät 30 % työllisyyden vaihteluista. Sen sijaan tekijät, jotka vaikuttavat vain yritysten poistumisiin, selittävät työllisyyden vaihteluista vain vajaat 10 %. Sekä yritysten syntymisiin että poistumisiin vaikuttavat tekijät selittävät puolestaan vajaat 30 % tuottavuuden vaihteluista, kun taas pelkästään yritysten poistumisiin vaikuttavat tekijät vain noin 8 prosenttia.

Tutkimuksessa havaittiin myös, että uusien yritysten syntyminen nopeuttaa talouskasvua sekä työllisyyden että tuottavuuskasvun kiihtymisen kautta. Tuottavuuskasvun kiihtyminen ei siis johda työllisyyden heikkenemiseen koko kansantalouden tasolla vaan päinvastoin. Sen sijaan yritysten poistumisilla on pienempi ja vaikeammin todennettava vaikutus makrotalouden kehitykseen. Tulokset ovat yhdenmukaisia myös luovan tuhon ajatuksen kanssa eli että tuottavammat yritykset lopulta syrjäyttävät heikommin tuottavia.

Arvioin, että yritysdynamiikan vaikutus työn tuottavuuteen kuvastaa todennäköisesti enemmän kokonaistuottavuuden kasvua, kuin sitä, että työn tuottavuus olisi kasvanut suuremman pääomakannan vuoksi. Suora johtopäätös tästä on se, että merkittävässä joukossa uusia yrityksiä asiat tehdään paremmin ja tehokkaammin kuin jo olemassa olevissa yrityksissä ja/tai uudet yritykset pakottavat vanhat uusiutumaan.

Talouden resurssien uudelleen kohdentuminen tärkeää

Resurssien uudelleen kohdentumisella ja jo olemassa olevien yritysten uusiutumisella on siis talouskehityksen kannalta merkittävä rooli. Kun uudet yritykset tulevat markkinoille, talouden

työvoima ja pääoma kohdentuvat tuottavampiin yrityksiin ja tämä luo kilpailua yritysten välille, samoilla resursseilla saadaan aikaan enemmän tuotantoa kuin aiemmin. Esimerkiksi Haltiwanger (2011) pitää resurssien uudelleen jakautumista yhtenä keskeisenä Yhdysvaltojen talouden kasvun moottorina.

Toisaalta Garcia-Macia, Hsieh ja Klenow (2017) argumentoivat, että Yhdysvalloissa merkittävin osa tuottavuuskasvusta tulee jo olemassa olevien yritysten sisäisen tuottavuuden paranemisesta. Uusien yritysten tulo markkinoille on todennäköisesti yksi keskeinen voima, joka edesauttaa sekä resurssien kohdentumisessa että jo olemassa olevien yritysten uusiutumisessa.

Uusien yritysten syntymisen kautta tuottavuuskasvu kiihtyy, mikä parantaa myös työllisyyttä. Tämä taas heijastaa todennäköisesti osaltaan tuottavuuskasvun kiihtymisen ns. yleisen tasapainon vaikutuksia: tuottavuuskasvun kiihtyminen lisää kotitalouksien reaalityuloja ja kulutusta ja investointeja, mikä puolestaan parantaa työn kysyntää. Syntyy positiivinen kierre, joka hyödyttää lopulta koko kansantaloutta.

Voidaanko tutkimuksesta vetää politiikkajohtopäätöksiä? Vastaus on kyllä.

Ensiksi, merkittävä osa yrityksistä, jotka eivät ole riittävän tuottavia ja kannattavia, poistuvat talouden rattaista ilman, että ne jättävät kokonaistalouteen suurta jälkeä. Tällaisten yritysten tekoheittäminen ei siis ole kannattavaa. Kokonaistalouden kannalta on selvästi tärkeämpää, että lainsäädäntö, verotus ja esimerkiksi yritystuet kohdennetaan uuden yritystoiminnan virittämiseen – silläkin ehdolla, että merkittävä osa uusista yrityksistä tuhoutuu.

Toiseksi, tekijät, jotka joustavoittavat työmarkkinoiden toimintaa, antavat työvoimalle ja pääomalle mahdollisuuden liikkua tuottaviin (uusiin) yrityksiin ja luovat näin paremmat edellytykset talouskasvulle, tuottavuudelle ja työllisyydelle.

Lähdeviitteet

Haltiwanger, J. (2011). Job Creation and Firm Dynamics in the U.S., *Innovation Policy and the Economy* 12.

Maliranta, M. ja A. Hyytinen (2013). Firm lifecycles and evolution of industry productivity, *Research Policy* 42(5), s. 1080–1098.

Maliranta, M. (2014). Innovointi ja ”luova tuho” – erot maiden, toimialojen ja yritysryhmien välillä. *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 110(1), 20–41.

Vanhala, J., Viren M. ja Nurmi, S. (2015): Työpaikkojen synty yrityksissä – onko Suomessa pula gaselliyrityksistä? <http://www.eurojatalous.fi/fi/2016/3/tyopaikkojen-synty-yrityksissa--onko-suomessa-pula-gaselliyrityksista/>

Vanhala, J., Viren M. (2017): Kannattavat yritykset työllistävät ja maksavat korkeampaa palkkaa. <http://www.eurojatalous.fi/fi/2017/3/kannattavat-yritykset-tyollistavat-ja-maksavat-korkeampaa-palkkaa/>

Garcia-Macia, D., Chang-Tai Hsieh, C-T., ja P. J. Klenow (2017): How Destructive is Innovation?, Working Papers 17-04, Center for Economic Studies, U.S. Census Bureau

Asiasanat

bruttokansantuote, talouskasvu, Tilastokeskus, tuottavuus, työllisyys, yritykset